

Nr 72

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder för ökad intagning av studerande vid farmaceutiska institutet.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkten 130, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1958/59 till Farmaceutiska institutet: Ökad intagning av studerande beräkna ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 94, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 28 februari 1958, föreslagit riksdagen att till Farmaceutiska institutet: Ökad intagning av studerande för budgetåret 1958/59 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 393 000 kronor.

Av statsrådsprotokollet för den 28 februari 1958 inhämtas i huvudsak följande.

Inledning

Den farmaceutiska utbildningen är uppdelad på två linjer, apotekarlinjen och receptarielinjen. Utbildningen till apotekare omfattar två års praktisk utbildning på apotek samt en treårig lärokurs för apotekarexamen vid farmaceutiska institutet. För tillträde till denna kurs fordras i regel att ett år av den praktiska utbildningen fullgjorts. Utbildningen till receptarie omfattar två års praktisk utbildning på apotek samt en därpå följande ettårig lärokurs för receptarieexamen vid farmaceutiska institutet.

Före utgången av oktober månad varje år skall medicinalstyrelsen bestämma hur många apotekselever, som för påbörjande av praktisk utbildning högst må antagas under påföljande kalenderår på de båda linjerna. Normalt sker antagningen på apotekarlinjen en gång årligen, i regel omkring den 1 september, och på receptarielinjen två gånger årligen, i regel omkring den 15 februari och den 1 september.

Lärokurs för apotekarexamen anordnas varje år med början den 1 september. Studerande, som antagits till elev på apotekarlinjen ett år, avses skola vinna inträde vid lärokursen närmast följande år. För närvarande kan

högst 40 studerande mottagas vid kursen. Lärokurser för receptarieexamen börjar varje år den 15 januari och den 15 september. Vid envar av sistnämnda två kurser kan antagas högst 60 studerande eller alltså sammanlagt högst 120 årligen.

Genom beslut den 6 juni 1957 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga för att inom ecklesiastikdepartementet biträda med utredning av frågan om utökning av farmaceutiska institutets utbildningskapacitet och därmed sammanhängande frågor.

Med anledning härav tillkallade dåvarande departementschefen, statsrådet Persson, den 29 juni 1957 särskilda sakkunniga för nämnda ändamål. De sakkunniga antog benämningen *farmaceututbildningskommittén*.

Enligt de för utredningen meddelade direktiven skulle de sakkunniga med beaktande av föreliggande prognoser rörande behovet av farmaceutiskt utbildad arbetskraft undersöka den behövliga examinationskapaciteten vid farmaceutiska institutet. Syftet med en sådan undersökning borde vara, att man på grundval av denna skulle kunna bilda sig säkrast möjliga uppfattning om hur stort antal studerande, som på kortare och längre sikt borde intagas på apotekarlinjen och receptarielinjen. Vidare skulle en undersökning företagas rörande de förstärkningar av institutets lärarkrafter och övriga personal samt de ökade medelsanvisningar till utrustning och materiel, som kunde erfordras för den nödvändiga utvidgningen av institutets utbildningskapacitet. Angelägenheten av att de sakkunniga i samråd med byggnadsstyrelsen förutsättningslöst utredde institutets lokalfråga i hela dess vidd underströks. I direktiven framhölls därjämte särskilt, att de sakkunniga måste undersöka möjligheterna att genom provisoriska åtgärder öka institutets utbildningskapacitet redan från och med höstterminen 1958 och redovisa resultatet härav inom sådan tid, att erforderliga medel kunde äskas av 1958 års riksdag.

I ett den 8 januari 1958 dagtecknat betänkande (stencilerat) har farmaceututbildningskommittén framlagt förslag till åtgärder i syfte att provisoriskt utöka farmaceutiska institutets utbildningskapacitet. Kommittén har i detta första betänkande begränsat sig till att framlägga ett detaljerat förslag för budgetåret 1958/59.

Över betänkandet har yttranden avgivits av byggnadsstyrelsen, statskontoret, medicinalstyrelsen, styrelsen för farmaceutiska institutet, apotekarsocietetens direktion, centralstyrelsen för Sveriges farmaceutförbund, farmaceutiska institutets studentkår och Sveriges förenade studentkårer.

Behovet av farmaceutiskt utbildad personal

Föreliggande beräkningar

På begäran av 1955 års universitetsutredning har medicinalstyrelsen föranstaltat om en *utredning rörande behovet av apotekare och receptarier*. Denna utredning har verkställt inom apotekarsocieteten och Sveriges farmaceutförbund. Enligt de i utredningen — dagtecknad den 9 januari 1957 — redovisade beräkningarna bör farmaceutiska institutet beredas möjlighet att för utbildning till apotekare mottaga 80 studerande årligen under omkring 10 år och för utbildning till receptarier 180 studerande årligen under omkring 5 år. Av utredningen — vars resultat delvis refererats i direktiven för farmaceututbildningskommittén och i kommitténs betänkande — inhämtas bland annat följande.

Antalet apotek har sedan 1865 nära tredubblats. Sedan 1915, då antalet apotek var 385, till 1955, då motsvarande antal var 507, har ökningen skett i det närmaste parallellt med folkmängdsökningen.

Antalet personer, som varit verksamma inom apoteksväsendet, har sedan länge fortlöpande ökat. En allt större del av farmaceuterna — till vilka i förevarande sammanhang icke räknas apoteksinnehavare — utgöres av receptarier (inklusive farmacie kandidater). Berörda förhållanden åskådliggöres av följande sammanställning över antalet apoteksinnehavare samt på apotek anställda farmaceuter.

År	Antal apoteks- innehavare	Antal tjänstgörande leg. apotekare	Antal farmaceuter receptarier	Antal receptarier i % av hela anta- let tjänstgörande
1926	370	468	340	42,1
1936	401	483	404	45,6
1946	400	464	607	56,7
1956	400	459	1 146	71,4

Antalet legitimerade apotekare bland farmaceuterna har länge varit nära nog konstant, medan antalet receptarier ökat väsentligt. Att det trots ökningen av antalet yrkesverksamma farmaceuter föreligger en stor personalbrist sammanhänger enligt utredningen i icke ringa mån med att förekomsten av partiell tjänstgöring blivit allt vanligare. Detta återspeglas emellertid icke av här lämnade översikt, vilken omfattar såväl heltidstjänstgörande som partiellt tjänstgörande. Omfattningen av partiell tjänstgöring belyses av följande uppgifter.

Tidpunkt	Antal partiellt tjänstgörande
December 1942	73
December 1947	141
December 1952	267
September 1956	350

Den ökade förekomsten av partiell tjänstgöring sammanhänger enligt utredningen direkt med att antalet kvinnliga farmaceuter absolut och relativt ökat väsentligt.

- Enligt en i utredningen åberopad personalregleringsplan har behovet av heltidstjänstgörande farmaceuter med apotekarexamen i oktober 1956 beräknats till 468. Det samtidigt befintliga antalet heltidstjänstgörande farmaceuter av denna kategori var enligt utredningen 391. Utredningen konstaterar sålunda en brist vid nämnda tidpunkt på omkring 75 apotekare. En detaljstudie av beräknad avgång under en sexårsperiod och beräknad examination under samma tid ger enligt utredningen vid handen, att man år 1962, då behovet kunde uppskattas till 525 apotekare, skulle ha endast 315 apotekare disponibla. Bristen på apotekare vid sistnämnda tidpunkt skulle alltså uppgå till omkring 40 procent av det beräknade behovet. Av utredningen inhämtas vidare, att bristen på receptarier i oktober 1956 var omkring 175. I fråga om denna grupp hade en bedömning gjorts rörande situationen vid den tidpunkt — den 1 oktober 1959 — då de som för närvarande undergick utbildning till receptarier kunde beräknas ha avlagt examen. Enligt denna bedömning skulle den i oktober 1956 förefintliga bristen på receptarier vara praktiskt taget oförändrad den 1 oktober 1959. För att täcka detta underskott kräves enligt utredningen en ganska betydande examination av receptarier med hänsyn till den synnerligen stora avgången inom denna yrkesgrupp. Av en i utredningen åberopad undersökning framgår sålunda att varje examinerad receptarie i genomsnitt ägnar blott cirka 45 procent av den maximala yrkesverksamma tiden åt apotekstjänstgöring.

Farmaceututbildningskommittén

Farmaceututbildningskommittén anser, att den till universitetsutredningen överlämnade prognosen rörande behovet av apotekare och receptarier tills vidare bör tjäna som underlag för bedömningen av erforderliga åtgärder i syfte att provisoriskt öka farmaceutiska institutets utbildningskapacitet. Härom anför kommittén i huvudsak följande.

Den enda mera omfattande utredning angående apoteksväsendets behov av farmaceutiskt utbildad arbetskraft är den, som genom medicinalstyrelsens föranstaltande utförts på begäran av 1955 års universitetsutredning. Då farmaceututbildningskommittén sedermera skall överväga de lämpliga åtgärderna för att på längre sikt tillförsäkra farmaceutiska institutet ändamålsenliga lokaler för verksamheten, torde det bli ofrånkomligt att grunda dessa överväganden på än mer djupgående analyser än de nu föreliggande rörande behovet av och tillgång på farmaceutiskt utbildad arbetskraft. Däremot måste de nu föreliggande prognoserna anses fullt tillräckliga till

belysande av att snabba och omfattande provisoriska åtgärder erfordras för att öka institutets examinationskapacitet. Kommittén vill i detta sammanhang omnämna, att en nyligen gjord undersökning, som utförts på föranstaltande av apotekarsocietetens direktion och centralstyrelsen för Sveriges farmaceutförbund, i allt väsentligt bekräftat de tidigare utredningsresultaten. Sålunda har en studie beträffande ändringar i apotekens personalläge under tiden 1 oktober 1956—30 september 1957 utvisat, att avgången från apotek av heltidstjänstgörande farmaceuter varit 49 apotekare och 112 receptarier, tillhoppa sålunda 161, medan antalet partiellt tjänstgörande ökat med 48. Detta innebär i fråga om apotekare, att avgången varit icke oväsentligt större än den tidigare beräknade och beträffande receptarier att den väl överensstämmer med tidigare kalkyler. Ett av skälen till att antalet tjänstgörande apotekare minskat mera på apoteken än tidigare beräknats är, att anställning av apotekare inom läkemedelsindustrien varit större än som förutsetts i prognosen.

Farmaceututbildningskommittén föreslår, att intagningen av apotekarstuderande fördubblas från 40 till 80 från och med budgetåret 1958/59 samt att intagningen av receptariestuderande samtidigt ökas med femtio procent från nuvarande 120 till 180. Den föreslagna ytterligare kursen på receptarielinjen avses skola börja höstterminen 1958. Kommittén utgår från att den ökade intagningen skall upprepas under flera år framöver. Med hänsyn främst till att ett enligt kommitténs mening fullt tillfredsställande förslag för ett flerårsprovisorium i fråga om receptariestuderandenas laborationer ännu icke kunnat utarbetas, har emellertid kommittén begränsat sig till att framlägga ett detaljerat förslag för budgetåret 1958/59.

Farmaceututbildningskommitténs förslag till provisoriska åtgärder

Undervisningens anordnande under ett provisorium

Vid övervägandet av frågan om en provisorisk ökning av farmaceutiska institutets utbildningskapacitet har kommittén funnit det vara lämpligast, att institutets lokaler i första hand reserveras för apotekarlinjen. Med utgångspunkt häri har kommittén framlagt förslag till ändrad disposition av institutets laborationslokaler och vissa andra åtgärder rörande undervisningens anordnande, vilka förutom personalökningar m. m. samt byggnads- och inredningsarbeten enligt kommitténs bedömning måste komma till stånd för att institutet skall kunna mottaga ett större antal studerande. Sålunda redovisas detaljerade förslag rörande laborationerna i kemi på båda linjerna. Förslagen bygger på att receptarielinjens laborationer till viss del

förlägges till tekniska högskolan. Av kommittén förordade åtgärder i fråga om laborationsövningar i andra ämnen än kemi och övrig vid institutet förekommande undervisning avser närmast vissa omdispositioner.

Apotekarlinjens kemilaborationer

Såväl apotekarlinjens som receptarielinjens laborationsövningar i kemi bedrivs till huvudsaklig del i två större övningslaboratorier — övre respektive nedre laboratoriet — i farmaceutiska institutets gamla byggnad vid Kungstensgatan 49. För laborationsövningarna på apotekarlinjen utnyttjas båda laboratorierna fem dagar i veckan under tiderna den 1 september—den 10 november och den 15 januari — den 20 april. Återstående tid av läsåret, som omfattar 32 veckor, eller den 11 november — den 15 december samt den 21 april — den 31 maj disponeras laboratorierna, likaledes fem dagar i veckan, för kemilaborationer på receptarielinjen.

Laborationerna i kemi omfattar vid lärokurs för apotekarexamen totalt 210 dagar, fördelade med 105 dagar på vardera första och andra läsåret. Kommittén slår fast, att det till följd av det begränsade antalet laborationsplatser vid den förordade ökade intagningen är möjligt att hinna med laborationerna i kemi på apotekarlinjen endast om kemilaboratorierna utnyttjas sex dagar i veckan eller läsåret — utan ökning av antalet laborationsdagar per vecka — förlänges med sex veckor. Kommittén förordar det första alternativet.

Receptarielinjens kemilaborationer

Kemilaborationerna på receptarielinjen omfattar 25 dagar och är nu förlagda till första terminens fem sista veckor. Kommittén förordar, att laborationerna för de två lärokurser för receptarieexamen, vilka enligt kommitténs förslag skall börja hösten 1958, uppdelas så, att 17 laborationsdagar förlägges till tekniska högskolan under tiden den 1—den 23 september och återstående 8 laborationsdagar till institutet under tiden den 10 november—den 15 december. I fråga om den lärokurs, som skall börja i januari 1959, förordar kommittén, att första terminen förlänges att omfatta även två veckor i juni. Om terminen på detta sätt förlänges kan laborationsövningarna under kursen pågå i en följd och hela kursen beredas laborationsplatser vid institutet.

Medelsbehovet under budgetåret 1958/59

Medelsbehovet under budgetåret 1958/59 för den föreslagna ökningen av intagningen vid farmaceutiska institutet med fyrtio apotekarstuderande och sextio receptariestuderande har av farmaceututbildningskommittén beräknats till i avrundat tal 528 000 kronor enligt följande sammanställning.

1) Byggnads- och inredningsarbeten	200 000	
<i>Avlöningar:</i>		
2) förste assistent i kemi	14 760	
3) tre förste amanuenser i kemi	22 140	
4) institutionsvaktmästare i Ag 8	11 640	
5) laboratoriebiträde i Ag 7	11 076	
6) förste assistent i botanik (fr. o. m. vårterminen)	7 380	
7) förste amanuens i botanik (fr. o. m. vårterminen) ..	3 690	
8) uppräknig av arvode till lärare i matematik och sta- tistik	900	
9) tre kursgivare i kemi	38 550	
10) övningsassistenter i kemi	36 000	
11) biträdes- och vaktmästarhjälp för receptarietkurser	10 000	
12) kursgivare i farmakognosi	3 400	
13) kursgivare i galenisk farmaci	3 050	
14) kursgivare i social- och rättsfarmaci	3 750	
15) biologisk-medicinsk kurs rörande läkemedlen	2 250	
16) kursgivare i farmaceutisk steriliseringsteknik	5 430	
17) förste amanuens i stället för tredje amanuens i far- maceutisk mikrobiologi	4 920	
18) amanuens i Af 13—Ae 19 med samtidig indragning av arvode å 4 200 till sekreterare	10 884	
19) kontorsbiträde i Af 1—Ae 5	8 124	
20) tillfällig hjälp på kansliet	5 000	202 944
21) <i>Omkostnader</i>		21 000
22) <i>Materiel</i>		104 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>527 944</u>
	avrundat	528 000

Kommittén föreslår, att beloppet anvisas under ett förslagsanslag, vilket icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Byggnads- och inredningsarbeten

Av propositionen inhämtas följande rörande behovet av engångsanslag — *punkt 1* i sammanställningen av medelsbehovet — för genomförandet av de lokalförbättringar m. m., som enligt kommitténs bedömning är nödvändiga för att den föreslagna ökade intagningen vid institutets lärokurser skall kunna komma till stånd.

Kommittén har sökt att i viss mån bemästra lokalsvårigheterna genom att förlägga receptarielaborationerna i kemi till lokaler utanför institutet samt genom att räkna med att det ökade lärarbehovet delvis skall täckas av arvodister med annan huvudsyssla. Genom den senare anordningen minskas behovet av nya arbetsplatser för lärare inom institutets lokaler. Trots det man kan vinna genom de här angivna arrangemangen, är det nödvändigt att vissa byggnads- och inredningsarbeten utföres inom institutets fastighet, om det av kommittén förordade utvidgningsförslaget skall kunna genomföras. Sälunda erfordras arbetsplatser för de tillkommande befatt-

ningshavare, som har sin huvudsakliga verksamhet förlagd till institutet. Vidare är det nödvändigt att skapa förutsättningar för ett än mer intensivt utnyttjande av tillgängliga lokaler för studentlaborationer.

Kommittén har i samråd med institutets lärare och byggnadsstyrelsen låtit undersöka arten och omfattningen av de arbeten, som sålunda skulle erfordras. Härvid har framgått att följande åtgärder är påkallade, nämligen en mindre ökning av de botaniska utrymmena, anordnande av fler arbetsplatser i arbetsrum för kemiens lärarpersonal, ändrad rumsindelning för ett mera rationellt utnyttjande av vissa laboratorielokaler för kemi och farmakognosi samt anordnande av ytterligare två toaletter och ett kapprum.

Kostnaderna för dessa lokalförändringar har av byggnadsstyrelsen uppskattats till 220 000 kronor. Därav avser 25 000 kronor anskaffning av lös inredning. Då vissa arbeten, som blir aktuella i samband med de föreslagna byggnadsarbetena, snarast har karaktär av underhåll och reparation har byggnadsstyrelsen under hand uppgivit, att en delkostnad av 20 000 kronor kunde bestridas av byggnadsstyrelsens underhållsmedel. Det erforderliga engångsanslaget uppgår sålunda till 200 000 kronor. Då ett utförande av de arbeten, varom här är fråga, icke anses öka byggnadens värde, synes anslaget böra belasta driftbudgeten.

Avlöningar

Lärarpersonal m. m. för apotekarlinjen

Kemi

Nuvarande personal. För ämnet kemi disponerar farmaceutiska institutet för närvarande följande, för apotekar- och receptarielinjerna delvis gemensamma personal, nämligen en professor i kemi och kemisk farmaci, tre laboratorer, varav en tillika biträdande lärare, en extra lärare, två förste assistenter, en förste amanuens, tre tredje amanuenser, två institutionsvaktmästare och tre laboratoriebiträden.

Undervisning och examination i kemi och farmaceutisk kemi på receptarielinjen ombesörjes av en av de nyssnämnda laboratorerna och den extra läraren. Övrig lärarpersonal svarar för kemiundervisningen på apotekarlinjen.

Kommittén: Kommittén finner det angeläget, att lektionsundervisning och duggningar anordnas på apotekarlinjen i sådan utsträckning att de studerande föres fram till slutförhör och tentamina i nära anslutning till att kursundervisningen avslutas. Det har också visat sig önskvärt, att en särskild föreläsningkurs kommer till stånd inom farmaceutisk organisk kemi. För ifrågavarande uppgifter bör anlitas den laborator och den extra lärare, som nu omhänderhar kemiundervisningen på receptarielinjen.

Även i fortsättningen bör laboratorerna stå som ledare för laborationsundervisningen på apotekarlinjen. Det är emellertid nödvändigt, att de därvid biträdes av assistenter och amanuenser i större omfattning än nu är fallet. Varje laborationsgrupp torde bland annat med hänsyn tagen till laboratorietrymmena lämpligen böra omfatta 20 studerande.

Antalet laborationstimmar per år för en grupp om 20 studerande uppgår till 630. Antalet laborationsgrupper kommer enligt kommitténs förslag att under budgetåret 1958/59 uppgå till sex och vid fortsatt ökad intagning under budgetåret 1959/60 till åtta. För åtta laborationsgrupper blir det sammanlagda antalet laborationstimmar ($8 \times 630 =$) 5 040 timmar. Härutöver har man att räkna med att ej ringa tid kommer att åtgå till förberedelsearbete för laborationsundervisningen. Tjänstgöringsskyldigheten för här ifrågakvarande assistent- och amanuenspersonal — utgörande för en förste assistent 1 000 timmar och för en förste amanuens 600 timmar per år — kan icke rimligen uttagas enbart i form av förberedelsearbete för och biträde vid laborationsundervisningen. Skälig hänsyn måste jämväl tagas till forskningsverksamheten. Med beaktande härav anser kommittén ett minimibehov föreligga av sex förste assistenter och sex förste amanuenser, då utökad intagning lett till att 80 studerande undervisas i kemi under såväl första som andra läsåret. Kommittén bedömer, att under första året härav erfordras fyra förste assistenter och fyra förste amanuenser. Då det för närvarande finns två förste assistenter och en förste amanuens, blir behovet av ny personal under budgetåret 1958/59 två förste assistenter och tre förste amanuenser eller — vid bifall till institutets i anslagsäskandena för samma budgetår framlagda förslag om inrättande av ytterligare en förste assistentbefattning i kemi — ytterligare en förste assistent och tre förste amanuenser (*punkterna 2 och 3*).

Utöver den föreslagna lärarpersonalen kräver utökningen under budgetåret 1958/59 en extra institutionsvaktmästare och ett extra laboratoriebiträde (*punkterna 4 och 5*).

Botanik

Nuvarande personal. Undervisningen i botanik omhänderhas av lektorn i ämnet. Den personal, som står till lektorns förfogande, är en tredje amanuens och ett laboratoriebiträde.

Kommittén: Laborationerna i ämnet omfattar per student 25 dagar à 6 timmar. Med ett studentantal av 80 erfordras fyra laborationsgrupper, varför antalet undervisningstimmar blir ($25 \times 6 \times 4 =$) 600. I enlighet med de principer, som angivits för kemi, erfordras för ett tillfredsställande genomförande av laborationer av denna omfattning utöver tredje amanuensen en förste assistent och en förste amanuens. — Då laborationer under första läsåret endast förekommer under vårterminen, inskränker sig behovet under budgetåret 1958/59 till en halv befattning som förste assistent och en halv befattning som förste amanuens (*punkterna 6 och 7*).

Matematik och statistik

Kommittén: Ur den i institutets stat förekommande posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, utgår för närvarande ett arvode av 3 300 kronor till en lärare i matematik och statistik. Vid en fördubbling av studentantalet torde lärarens arbete ökas med blott omkring 50 procent. Detta sammanhänger med att det ökade studentantalet endast medför att räkneövningarnas antal och antalet slutprov och förhör

ökar för läraren. Föreläsningarnas antal kan däremot förbli oförändrat. Ett med 50 procent uppräknat arvode eller avrundat 5 000 kronor synes erfordras för denna undervisning, sedan de två första årens lärokursen fått fördubblat antal deltagare. För budgetåret 1958/59 inskränker sig det ökade medelsbehovet till 900 kronor (*punkt 8*).

Lärarpersonal m. m. för receptarielinjen

Kemi

Nuvarande förhållanden. Antalet deltagare vid en lärokurs för receptarieexamen är 60. Undervisningen — som för närvarande ombesörjes av en laborator och en extra lärare — omfattar omkring 100 föreläsningar och 25 laborationsdagar à 6 timmar. Två skriftliga prov anordnas, och under laborationerna förekommer två särskilda förhör. Vidare anordnas för närvarande två à tre muntliga förhör i fysikalisk och oorganisk kemi i anslutning till föreläsningarna. Härtill kommer sluttentamina.

Kommittén: Kommittén föreslår — under erinran att förut nämnda laborator och extra lärare enligt kommitténs förslag skall överföras till apotekarlinjen — att en särskild kursledare omhänderhar undervisning och examination i kemi och farmaceutisk kemi vid varje lärokurs. Vid beräkning av arvodet till en sådan kursledare har kommittén tillämpat de normer, som gäller vid tekniska högskolan i Stockholm, såvitt angår ersättning till biträdande lärare. Dessa normer innebär, att följande ersättning utgår, nämligen ett grundarvode av 600 kronor, 70 kronor per föreläsningstimme och 35 kronor per timme vid övningar och demonstrationer. Tillämpade på förevarande fall leder dessa normer till ett arvode av $(600 + 100 \times 70 + 150 \times 35 =)$ 12 850 kronor (*punkt 9*).

Laborationerna pågår vid tre kurser under $(25 \times 6 \times 3 =)$ 450 timmar. För handledning av studenterna har kommittén bedömt erforderligt förutom kursledaren två övningsassistenter för varje grupp om 30 studenter. Detta motsvarar 1 800 assistenttimmar för den direkta tillsynen under laborationstid. Med hänsyn till förberedelsearbete och behovet av personal för dugningar synes arvode till övningsassistenter böra beräknas för minst 2 400 timmar. Assistenterna skall tjänstgöra förhållandevis många timmar under en kort tidsperiod. Med hänsyn härtill synes det arvode, som i regel utgår till assistent vid tekniska högskolan i Stockholm (21 kronor 50 öre för timme), knappast kunna komma i fråga. Kommittén anser sig dock icke böra räkna med en lägre genomsnittlig ersättning än 15 kronor per timme, d. v. s. ungefär den timpenning, som tillkommer en förste assistent vid institutet. Med denna beräkningsgrund skulle erfordras för övningsassistenter ett arvodesbelopp av 36 000 kronor (*punkt 10*). Särskilt belopp bör även beräknas för vaktmästar- och biträdeshjälp. Behovet uppskattas till 10 000 kronor (*punkt 11*).

Övriga ämnen

Kommittén: För undervisning i övriga ämnen under läsåret 1958/59 vid två receptarielukurser erfordras ingen särskild personal, eftersom sådan undervisning tillhör institutets ordinarie verksamhet. Däremot måste särskilda medel beräknas för undervisningen i här avsedda ämnen vid den

tredje lärokursen. De ämnen varom här är fråga är farmakognosi, galenisk farmaci samt social- och rättsfarmaci. Vidare erfordras särskilda medel för anordnande av — utöver nuvarande kurser — en biologiskt-medicinsk översiktskurs samt kurs i farmaceutisk steriliseringsteknik. Som underlag för medelsberäkningen må följande nämnas om undervisningens omfattning och anordning i tentamensämnen.

Undervisningen i farmakognosi meddelas i form av föreläsningar, vilka uppgår till omkring 40. Varje studerande undergår enskild tentamen. Sålunda erfordras en kursgivare, som skall hålla sagda antal föreläsningar och förrätta omkring 60 tentamina (*punkt 12*).

Omfattningen av kursen i galenisk farmaci är omkring 25 föreläsningar samt 5 demonstrationer. Vid de senare är de studerande uppdelade i fyra grupper. De studerandes kunskaper kontrolleras dels genom en skrivning i preparatkännedom, dels genom enskilda tentamina. Lärarens arbete utöver tentamina fördelar sig alltså på 25 föreläsningstimmar och 20 demonstrationstimmar (*punkt 13*).

Föreläsningkursen i ämnet social- och rättsfarmaci omfattar 45 timmar. Ett obligatoriskt skriftligt prov förekommer avseende de s. k. expeditiofsföreskrifterna, varjämte enskilda tentamina hålls med varje examinand (*punkt 14*).

Vid beräkning av arvoden till de kursgivare, som erfordras i nämnda ämnen, har tillämpats förut angivna normer. För de här avhandlade ämnena skulle alltså följande ersättningsbelopp erfordras, nämligen för farmakognosi ($600 + 40 \times 70 =$) 3 400 kronor, för galenisk farmaci ($600 + 25 \times 70 + 20 \times 35 =$) 3 050 kronor samt för social- och rättsfarmaci ($600 + 45 \times 70 =$) 3 750 kronor.

Som arvode för en biologiskt-medicinsk översiktskurs utgår för närvarande 1 800 kronor. Institutets styrelse har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1958/59 hemställt, att arvodet måtte uppräknas till 2 250 kronor. Kommittén räknar med det sistnämnda beloppet i sina anslagsberäkningar (*punkt 15*).

Kursen i farmaceutisk steriliseringsteknik omfattar ca 15 föreläsningar och 6 laborationsdagar à 6 timmar för varje student. Vid laborationerna är de studerande uppdelade i tre grupper om 20 studenter. Kursen avslutas med ett skriftligt förhör. Vid de ordinarie kurserna meddelas undervisningen av laboratorn i farmaceutisk mikrobiologi, biträdd av en tredje amanuens. För den extra kursen beräknas arvodet till en kursgivare i nämnda ämne uppgå till ($600 + 15 \times 70 + 3 \times 6 \times 6 \times 35 =$) 5 430 kronor (*punkt 16*). Den erforderliga amanuenshjälpen synes bäst kunna tillgodoses, om den nuvarande befattningen som tredje amanuens i farmaceutisk mikrobiologi ombildas till en förste amanuens tjänst (*punkt 17*).

Administrativ personal

Nuvarande personal: För sekreterar- och kamrerargöromål finns vid institutet arvodesavlönade befattningshavare. Institutets sekreterare har ett årsarvode av 4 200 kronor. Kamreraren uppbär ett årsarvode av 3 600 kronor. Sekreteraren har att ombesörja alla sekreteraruppgifter vid institutet. Dock utgår ett särskilt arvode av 1 200 kronor till en sekreterare hos styrelsen. I övrigt består kanslipersonalen av en kansliskrivare och en

expeditionsvakt, varjämte en telefonist jämsides med skötseln av telefonväxeln ombesörjer kontorsgöromål. Slutligen finns under terminerna ett deltidanställt arvodesavlönat biträde.

K o m m i t t é n: Skall den av kommittén föreslagna väsentliga ökningen av institutets utbildningskapacitet kunna genomföras, är en förstärkning av institutets kamerala och administrativa organisation ofrånkomlig. Sannolikt skulle den lämpligaste anordningen vara att ersätta de nuvarande arvodesbefattningarna som institutets sekreterare och kamrerare med en tjänst som förste byråsekreterare. Det förutsattes att en sådan befattningshavare i erforderlig utsträckning skulle ha tillgång till biträdande personal. Inrättande av en tjänst som förste byråsekreterare skulle emellertid föregripa de ställningstaganden, som inom en nära framtid måste ske i anslutning till att kommittén behandlar en mera definitiv organisationsplan för institutet. För att institutet tills vidare skall kunna bemästra de kamerala och administrativa arbetsuppgifterna, har kommittén i detta läge i stället ansett sig böra föreslå, att en amanuensbefattning inrättas (*punkt 18*). Amanuensen bör i första hand övertaga de arbetsuppgifter, som nu ankommer på institutets sekreterare. Det förutsattes sålunda, att sekreterararvodet indrages. I mån av tid bör emellertid amanuensen även biträda med de kamerala göromålen. Skulle så visa sig icke kunna ske, blir en icke oväsentlig uppräknig av kamrerararvodet framdeles nödvändig.

Under förutsättning att den i institutets petitaskrivelse avseende budgetåret 1958/59 begärda kanslibitradestjänsten tillkommer, bör man kunna begränsa sig till att i övrigt förstärka den administrativa personalen med ett kontorsbiträde, varjämte ett belopp av 5 000 kronor bör anvisas för tillfällig arbetskraft (*punkterna 19 och 20*).

Omkostnader och materiel

Kommittén beräknar medelsbehovet under nästa budgetår för omkostnader till 21 000 kronor (*punkt 21*) och för materiel till 104 000 kronor (*punkt 22*). Beträffande ifrågavarande medelsbehov anför kommittén följande.

Vid bifall till kommitténs förslag kommer verksamheten vid farmaceutiska institutet att bli i hög grad intensifierad. Antalet studerande ökar redan under budgetåret 1958/59 med 100 och personalen kommer att öka med ett 20-tal personer. I vilken utsträckning omkostnadsanslaget med anledning härav behöver förstärkas, är synnerligen vanskligt att bedöma. Med ledning av hittillsvarande belastningssiffror har kommittén gjort följande uppskattning av det ökade medelsbehovet för o m k o s t n a d e r.

Renhållning och städning	10 000 kronor
Skrivmateriel, papper och blankettryck	5 000 »
Telegram, telefon och annonsering	5 000 »
Inköp och underhåll av kontorsmaskiner	1 000 »
	<hr/>
	21 000 kronor

I fråga om m a t e r i e l erfordras dels medel för vissa anskaffningar av engångsnatur, dels medel för driftkostnader.

Beträffande de erforderliga engångsanskaffningarna har beräkningarna resulterat i följande anslagsbehov.

Höstterminens laborationer i oorganisk kemi ..	8 000	kronor
Vårterminens laborationer i analytisk kemi	9 000	»
Laborationer i fysikalisk kemi	13 900	»
Utrustning för nya befattningshavare i kemi ..	10 000	»
Komplettering av viss gemensam apparatur i kemi	9 200	»
Mikroprojektionsapparat för botanik	5 000	»
Två mikroskop för assistent och amanuens i botanik	5 900	»
Övrig utrustning för botanik	1 100	»
Möbler och armatur	3 900	»
	<hr/>	
	66 000	kronor

Vad angår driftkostnaderna har från tekniska högskolan uppgivits, att ersättning för materiel för de dit förlagda receptariekurserna kunde beräknas till 13 000 kronor. De ökade materielkostnaderna, föranledda av övriga laborationer, har av kommittén beräknas till 25 000 kronor.

Sålunda erfordras för materiel (66 000 + 13 000 + 25 000 =) 104 000 kronor.

Departementschefen

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

Farmaceututbildningskommittén har i sitt nu föreliggande första betänkande framlagt vissa förslag i syfte att möjliggöra en provisorisk ökning av farmaceutiska institutets utbildningskapacitet. Kommittén har därvid utgått från en genom medicinalstyrelsens försorg år 1956 verkställd utredning angående det framtida behovet av farmaceutiskt utbildad arbetskraft. Enligt nämnda utredning — som anmäldes redan i direktiven för farmaceututbildningskommittén — förelåg inom apoteksväsendet i oktober 1956 en brist på omkring 75 heltidstjänstgörande farmaceuter med apotekarutbildning. Vid oförändrad utbildningskapacitet beräknades i utredningen att denna brist skulle komma att öka till cirka 210 år 1962, motsvarande omkring 40 procent av det vid denna tidpunkt uppskattade behovet. I fråga om receptarier inklusive farmacie kandidater på apoteken konstaterades i utredningen en brist i oktober 1956 på cirka 175. Denna brist beräknades vid oförändrad utbildningskapacitet komma att vara i huvudsak lika stor i oktober 1959. Utredningen utmynnade i ett krav på att farmaceutiska institutet borde beredas möjlighet att för utbildning till apotekare mottaga 80 studerande i första årskursen — mot för närvarande 40 — under tio år och för utbildning till receptarier 180 studerande årligen — mot för närvarande 120 — under omkring fem år. Farmaceututbildningskommittén har för sin del förordat att intagningen vid institutet från och med läsåret 1958/59 får den i utredningen åsyftade omfattningen och att den förordade ökade intagningen upprepas under flera år framåt.

Jag vill till en början erinra om att farmaceututbildningskommittén med föreliggande förslag om provisorisk utökning av farmaceutiska institutets

utbildningskapacitet fullgjort blott en första del av det åt kommittén givna utredningsuppdraget. För kommittén återstår bland annat att undersöka den erforderliga examinationskapaciteten vid institutet på längre sikt och att utreda institutets lokalfråga i hela dess vidd. Kommittén har i sitt betänkande uttalat att det synes bli ofrånkomligt att grunda övervägande i lokalfrågan på än mer djupgående analyser än de nu föreliggande rörande behovet av och tillgången på farmaceutiskt utbildad arbetskraft. Angelägenheten av att sådana analyser kommer till stånd har också betonats i vissa remissyttranden över kommitténs betänkande. För egen del vill jag kraftigt understryka vikten av att kommittén vid prövningen av frågan om den erforderliga examinationskapaciteten på längre sikt granskar förutsättningarna för de hittills gjorda behovskalkylerna och därvid särskilt beaktar de strukturella förändringar som pågår eller kan väntas ske inom hela området för läkemedelsförsörjningen. Jag vill i detta sammanhang tillägga, att 1953 års läkemedelskommitté — som har till uppgift att inom inrikesdepartementet biträda med översyn av de av 1946 års läkemedelsutredning och apoteksorganisationerna avgivna förslagen berörande läkemedelsförsörjningen — väntas komma att slutföra sitt arbete inom kort. Självfallet kan nämnda kommittés utredningsresultat och eventuella därpå grundade rationaliseringsåtgärder eller andra anordningar tänkas påverka bedömningen på längre sikt av arbetskraftsbehovet inom apoteksväsendet.

Det aktuella personalläget inom apoteksväsendet är enligt min mening sådant, att snara åtgärder för en ökning av utbildningskapaciteten vid farmaceutiska institutets båda linjer är påkallade. Jag anser mig därför böra föreslå att sådana anordningar vidtages att intagningen vid apotekarlinjen kan fördubblas — från 40 till 80 studerande — från och med läsåret 1958/59 samt att intagningen vid receptarielinjen kan ökas med 60 studerande — till sammanlagt 180 — likaledes från och med läsåret 1958/59.

Av min redogörelse för farmaceututbildningskommitténs förslag framgår, att kommittén begränsat sig till att framlägga detaljerade kostnadsberäkningar för budgetåret 1958/59. Dessa beräkningar utmynnar i ett ökat medelsbehov av i runt tal 528 000 kronor. Av beloppet hänför sig 200 000 kronor till kostnader för byggnads- och inredningsarbeten samt inemot 70 000 kronor till vissa engångsanskaffningar.

Jag har under hand inhämtat, att kommittén beräknat, att den ökade intagningen vid full utbyggnad av provisoriet, d. v. s. från och med läsåret 1960/61, kommer att — fränsett kostnader för byggnads- och inredningsarbeten samt engångsanskaffningar — draga en årlig kostnad icke överstigande 650 000 kronor. Kommittén beräknar — med utgångspunkt i en medelsanvisning för löpande kostnader av omkring 230 000 kronor för budgetåret 1958/59 — att ytterligare 185 000 kronor kommer att belöpa på budgetåret 1959/60 samt därutöver 235 000 kronor på budgetåret 1960/61. Härjämte torde komma att erfordras för engångsanskaffningar cirka 100 000 kronor under budgetåret 1959/60 och cirka 150 000 kronor under budgetåret 1960/61. Av en till mig under hand överlämnad promemoria, innehållande en preliminär specifikation av kostnaderna för budgetåret 1959/60 och 1960/61, framgår, att den avsedda förstärkningen av avlöningsmedlen under nämnda budgetår, förutom en laboratur i galenisk farmaci och en tjänst som extra lärare i Ag 21 i farmakognosi, utslutande hänför sig till kostnader för kursledare, assistenter, amanuenser och biträdespersonal.

Med hänsyn till institutets redan nu knappa lokalutrymmen är det givet, att en så betydande ökning av intagningen som den nu föreslagna möter speciella svårigheter. Kommittén har emellertid på ett övertygande sätt visat att dessa svårigheter går att övervinna. Jag vill då särskilt peka på det förslag till sambruk av vissa lokaler vid tekniska högskolan, som kommittén framlagt. En dylik, om än tillfällig lösning av institutets lokalfråga synes mig välfunnen med hänsyn till angelägenheten av att investeringarna i möjligaste mån begränsas.

De erforderliga byggnads- och inredningsarbetena inom institutets gamla byggnad vid Kungstengatan har av byggnadsstyrelsen uppskattats till totalt 220 000 kronor, av vilket belopp 20 000 kronor hänförs till arbeten som närmast har karaktär av underhåll och reparation. Kostnaderna för sistnämnda ändamål avses med hänsyn härtill skola bestridas av underhållsmedel som står till byggnadsstyrelsens disposition. För täckande av återstoden av kostnaderna har kommittén för nästa budgetår hemställt om en medelsanvisning av 200 000 kronor (p. 1). Mot de beräknade totalkostnaderna för ifrågavarande arbeten synes mig icke finnas något att erinra. Som i olika sammanhang vitsordats är institutets lokaler i mycket bristfälligt skick. Vissa förbättringsarbeten i olika hänseenden är otvivelaktigt nödvändiga, om den ökade intagningen skall kunna komma till stånd. Med hänsynstagande till att arbetena delvis erfordras först när den fördubblade lärokursen för apotekarexamen när andra läsåret, kan emellertid, enligt vad jag under hand inhämtat, kostnaderna för byggnads- och inredningsarbetena lämpligen uppdelas på två budgetår och medelsanvisningen för nästa budgetår därför begränsas till 100 000 kronor. Jag föreslår alltså, att detta belopp nu anvisas. Jag finner det angeläget understryka, att den av mig förordade totala medelsanvisningen av 200 000 kronor bör avses för förbättring av i första hand utrymmen direkt avsedda för de studerande och för undervisningen samt i andra hand lokaler av annat slag. Vidare vill jag framhålla, att jag icke räknar med att ytterligare medel skall erfordras för byggnads- och inredningsarbeten under den tid som provisoriet varar.

Personalkostnaderna för utökningen av intagningen har av kommittén för budgetåret 1958/59 beräknats till cirka 203 000 kronor. Härav avser 179 000 kronor lärarkrafter och övrig för undervisningen erforderlig personal samt återstoden, 24 000 kronor, administrativ personal.

Vad gäller den förstnämnda personalkategorien synes mig kommitténs förslag från olika synpunkter i stort sett väl avvägt. Endast på några punkter har jag ansett mig böra förorda avsteg därifrån. Såsom framgår av det föregående har kommittén föreslagit, att den laborator och den extra lärare, som nu ombesörjer undervisningen i kemi på receptarielinjen, skall frigöras härifrån och överflyttas till apotekarlinjen samt att undervisning och examination i kemi och farmaceutisk kemi vid var och en av de tre lärokurserna för receptarieexamen skall ombesörjas av en kursgivare med ett beräknat arvode av 12 850 kronor (p. 9). Mot överflyttningen finns enligt min mening i och för sig icke något att erinra. Starka skäl talar också för att i enlighet med kommitténs förslag utanför institutet på farmaciens område verksamma personer knytes till detta som kursgivare. Jag vill här erinra om att kommitténs förslag om en överflyttning av nyssnämnde laborator från receptarielinjen till apotekarlinjen till viss del motiveras av att laboratorn avses skola ge en särskild föreläsningkurs i farmaceutisk organisk

kemi på apotekarlinjen. För egen del vill jag icke motsätta mig att en sådan kurs kommer till stånd. Dock bör enligt min mening ett dylikt nytillkommande undervisningsmoment ske inom ramen för nuvarande samlade undervisningsvolym, vilket sålunda förutsätter en motsvarande minskning av annat undervisningsstoff. Jag räknar därför icke med nya lärartimmar för den avsedda kursen. Enär dessutom ifrågavarande laborator kan beräknas bli helt engagerad i kemiundervisningen på apotekarlinjen först då det ökade antalet studerande når andra årskursen, synes denne under läsåret 1958/59 kunna omhänderha en lärokurs för receptarieexamen och antalet kursgivare nämnda läsår därför begränsas till två.

Vad beträffar den erforderliga förstärkningen i fråga om amanuenser kan jag, mot bakgrunden av de direkta behoven för undervisningen, icke helt ansluta mig till kommitténs förslag. Jag är endast i så måtto beredd att biträda förslaget om en ökning av antalet förste amanuenser i kemi (p. 3), att jag förordar anvisande av medel till två nya sådana befattningar. Förslaget om en förste amanuens i botanik (p. 7), kan jag icke tillstyrka, ej heller förslaget om ett utbyte av en tredje amanuens i farmaceutisk mikrobiologi mot en förste amanuens (p. 17). För sistnämnda ämne beräknar jag i stället medel för ytterligare en tredje amanuens. Vid bifall till vad jag föreslagit bör till arvoden och löner åt ifrågavarande personalkategorier beräknas 153 700 kronor i stället för av kommittén föreslagna 179 000 kronor. Därvid har jag räknat med de förhöjda arvoden till assistenter och amanuenser, som gäller från och med den 1 januari 1958. Jag vill i detta sammanhang tillägga, att jag vid min prövning av nu berörda personalfrågor utgått från det av kommittén framlagda förslaget rörande kemilaborationernas anordnande på apotekarlinjen. Med hänsyn till att kommitténs förslag på denna punkt kritiserats i vissa remissyttranden bör det emellertid enligt min mening vara institutets styrelse obetaget att, om så skulle befinnas lämpligt och möjligt, i detaljerna ordna denna undervisning på annat sätt än kommittén förutsatt.

Med den förordade ökade intagningen följer även, att institutets administrativa personal måste förstärkas. Kommittén har föreslagit, att en befattning som amanuens i reglerad befordringsgång inrättas och att samtidigt det nuvarande sekreterararvodet på 4 200 kronor indrages. Den befintliga arvodesbefattningen som kamrerare, förenad med ett arvode av 3 600 kronor, förutsättes däremot skola vara kvar tills vidare. Kommittén har därjämte förordat inrättande av en kontorsbiträdestjänst ävensom en medelsanvisning av 5 000 kronor till tillfällig arbetshjälp. För egen del har jag blivit övertygad om att institutet bör ha tillgång till en mer kvalificerad kraft än som torde bli möjligt att knyta till den föreslagna amanuensbefattningen. Jag anser mig därför böra förorda, att från och med nästa budgetår inrättas en tjänst vid institutet som förste byråsekreterare i lönegrad A 21 (p. 18). Då det av kommittén förutskickade förslaget till organisationsplan för institutet icke nu bör föregripas, synes tjänsten böra inrättas som extra. Ifrågavarande befattningshavare bör övertaga icke endast den nuvarande sekreterarens utan även kamrerarens arbetsuppgifter, varför båda dessa arvodesbefattningar bör indragas samtidigt med att tjänsten inrättas. Förutom denna förstärkning förordar jag anvisande av 6 000 kronor till tillfällig hjälp på kansliet (p. 20). Jag är alltså icke beredd att biträda förslaget om inrättande av en kontorsbiträdestjänst (p. 19). Kostnaderna för nu ifrågavarande ändamål beräknar jag för budgetåret 1958/59 till

i avrundat tal 21 000 kronor, vilket innebär något lägre kostnader än de av kommittén beräknade. De sammanlagda merkostnaderna för personal uppgår alltså enligt mina beräkningar till $(153\,700 + 21\,000 =) 174\,700$ kronor.

För den avsedda ökningen av intagningen erfordras enligt kommitténs beräkningar för nästa budgetår en förstärkning med 21 000 kronor av institutets anslagsmedel till omkostnader (p. 21). Med hänsyn främst till att kommittén synes ha beräknat merkostnaderna för telefon, telegram och annonsering något högt anser jag för egen del, att medelsanvisningen till omkostnader bör kunna begränsas till 18 000 kronor.

Engångskostnaderna för erforderlig komplettering av utrustningen under budgetåret 1958/59 har kommittén uppskattat till 66 000 kronor samt merkostnaderna för förbrukningsmateriel till 38 000 kronor eller sålunda sammanlagt 104 000 kronor (p. 22). Jag anser mig i stort sett kunna godtaga denna kalkyl och beräknar för ifrågavarande ändamål ett avrundat belopp av 100 000 kronor.

Den av mig i det föregående föreslagna förstärkningen av farmaceutiska institutets anslagsmedel uppgår för nästa budgetår till sammanlagt $(100\,000 + 174\,700 + 18\,000 + 100\,000 =) 392\,700$ kronor eller i avrundat tal 393 000 kronor. Ifrågavarande belopp torde böra anvisas under ett särskilt förslagsanslag, rubricerat Farmaceutiska institutet: Ökad intagning av studerande. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande anslagets disposition.

Utskottet

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har Kungl. Maj:t i den föreliggande propositionen framlagt förslag om ökad intagning av studerande vid farmaceutiska institutet.

Den farmaceutiska utbildningen är uppdelad på två linjer, apotekarlinjen och receptarielinjen. Utbildningen till apotekare omfattar två års praktisk utbildning på apotek samt en treårig lärokurs för apotekarexamen vid farmaceutiska institutet. För tillträde till denna kurs fordras i regel att ett år av den praktiska utbildningen fullgjorts. Utbildningen till receptarie omfattar två års praktisk utbildning på apotek samt en därpå följande ettårig lärokurs för receptarieexamen vid farmaceutiska institutet.

För närvarande intages årligen 40 studerande i första årskursen av apotekarlinjen samt 120 studerande till receptarielinjen. I propositionen föreslås en dubbling av intagningen på apotekarlinjen från och med läsåret 1958/59 samt en femtioprocentig ökning av intagningen på receptarielinjen från och med samma läsår. Sammanlagt avses sålunda ytterligare $(40 + 60 =) 100$ studerande skola vinna inträde vid institutet från och med nästa läsår.

I likhet med departementschefen finner utskottet de framlagda prognoserna rörande det framtida behovet av apotekare och receptarier påkalla att åtgärder vidtages i syfte att omedelbart förstärka utbildningskapacite-

ten vid farmaceutiska institutets båda linjer och utskottet tillstyrker, att intagningen vid institutet från och med nästa läsår utökas på sätt Kungl. Maj:t föreslagit. Departementschefen har understrukit vikten av att farmaceututbildningskommittén vid prövningen av frågan om den erforderliga examinationskapaciteten på längre sikt granskar förutsättningarna för de hittills gjorda behovskalkylerna och därvid särskilt beaktar de strukturella förändringar, som pågår eller kan väntas ske inom hela området för läkemedelsförsörjningen. I anslutning till detta uttalande vill utskottet framhålla, att utskottet förutsätter att kommitténs bedömning av arbetskraftsbehovet på längre sikt inom apoteksväsendet kommer att ske under beaktande av det utbud av arbetskraft med farmaceutisk utbildning som under olika förutsättningar kan beräknas.

Kostnaderna för den ökade intagningen uppskattas för budgetåret 1958/59 till 393 000 kronor. Då Kungl. Maj:ts förslag till förstärkning av institutets personalorganisation synes väl avvägt och utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit förordar utskottet, att nyssnämnda belopp, 393 000 kronor, anvisas för budgetåret 1958/59 under ett särskilt förslagsanslag.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må till *Farmaceutiska institutet: Ökad intagning av studerande* för budgetåret 1958/59 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 393 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1958

På statsutskottets vägnar:
MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 73.